

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 57 0 Ps 002781 16 Rev 2
Dana, 21.12.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Stake Gojković, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja GP G. a.d. P., kojeg zastupa V.Lj., advokat iz P., ..., protiv tuženog Fabrike mašina i dizalica J. a. d. P. , kojeg zastupa Z.B., advokat iz B., ..., radi duga, vrijednosti spora 177.044,12 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 002781 16 Pž 3 od 23.06.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 21.12.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Objasnenje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 002781 15 Ps 2 od 22.01.2016. godine obavezan je tuženi da tužitelju na ime glavnog duga isplati iznos od 177.044,12 KM, sa obračunatom zakonskom zateznom kamatom od 01.07.1998. do 18.05.2001. godine po stopi koje su komercijalne banke plaćale na neoročene štedne uloge po viđenju u mjestu ispunjenja u KM valuti, a od 19.05.2001. godine do isplate kamatu po stopi određenu Zakonom o visini stope zatezne kamate u Republici Srpskoj, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu 44.556,00 KM (stav 1. izreke), a odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa (stav 2. izreke).

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 002781 16 Pž 3 od 23.06.2016. godine žalba tuženog je usvojena i prvostepena presuda preinačena u pobijanom dosuđujućem dijelu (stav 1. izreke), tako što je odbijen zahtjev tužitelja da mu tuženi na ime glavnog duga isplati iznos od 177.044,12 KM, sa obračunatom zakonskom zateznom kamatom od 01.07.1998. do do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 39.093,18 KM, a odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka iznad dosuđenog iznosa.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da se žalba tuženog odbije i potvrdi prvostepena presuda ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tuženi na ime razlike u cijeni radova za period od 17.10.1985. godine, kao dana zaključenja II aneksa ugovora, do 25.11.1985. godine, kao ugovorenog roka za završetak radova, isplati iznos od 177.044,12 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su parnične stranke zaključile ugovor o projektovanju i izvođenju radova broj 01/4-1855 od 06.11.1984. godine, kojim su regulisale međusobna prava i obaveze, tako da se tuženi, kao naručilac radova, obavezao da će, pored ostalog, tužitelju kao izvođaču platiti fiksno ugovorenu cijenu od 258.254.460,00 dinara, uz 40% avansa i plaćanje prema ispostavljenim situacijama, te je ugovoren rok početka radova 7 dana po potpisu ugovora, odnosno od 14.11.1984. godine i rok završetka radova 10 kalendarskih mjeseci; da je Opštinski sekretarijat za ... P. rješenjem od 08.11.1984. godine odobrio izvođenje pripremnih radova na građevinskim objektima tuženog, te je donio rješenje od 13.11.1984. godine, kojim je odobrio njihovu sanaciju, rekonstrukciju i proširenje, uz pridržavanje datih urbanističko tehničkih uslova; da su parnične stranke dana 17.06.1985. godine zaključile aneks I navedenog ugovora, kojim se tuženi obavezao platiti tužitelju, pored cijene ugovorene osnovnim ugovorom, daljih 111.814.316,00 dinara, odnosno ukupno 370.068.766,00 dinara, a prema članu 3. tog aneksa, cijene radova po jedinici mjere iz predmjera i predračuna su takođe fiksne, te je produžen ugovoreni rok završetka radova do 25.11.1985. godine; da je dana 17.10.2005. godine zaključen i aneks II ugovora, kojim se tužitelj obavezao da izvrši projektovanje i izvođenje radova na temeljima mašina u proizvodnoj hali i na rekonstrukciji krova upravne zgrade, a tuženi se obavezao za izvođenje tih radova platiti daljih 16.628.036,00 dinara, tako da ukupna ugovorena cijena radova iznosi 386.696.812,00 dinara, a u članu 3. tog aneksa stranke su ponovo ugovorile da su cijene fiksne i da se ne mogu mijenjati; da je tužitelj dana 15.09.1986. godine tražio i zaključivanje aneksa III ugovora na ime ukupnog iznosa obračunate razlike u cijeni radova po osnovnom ugovoru i njegovim aneksima za period od novembra 1984. godine do decembra 1985. godine, u ukupnom iznosu od 192.414.463,00 dinara, što tuženi nije prihvatio; da je tužitelj o izvedenim radovima ispostavio tuženom 14 privremenih situacija, koje su potpisali naručilac, nadzorni odbor i izvođač, uz ovjeru pečatom, za koje je nesporno da su tužitelju plaćene bez primjedbi u ukupnom iznosu od 386.696.812,00 dinara; da je komisijski tehnički prijem građevinskih objekata tuženog izvršen dana 26.12.1985. godine, pri čemu su primljeni radovi sa konstatovanim primjedbama i nedostacima, s tim da će se upotrebna dozvola dati nakon njihovog otklanjanja i za to je ostavljen rok do 06.01.1986. godine i da je Opštini P. podnesen zahtjev od 27.05.1986. godine za izdavanje upotrebne dozvole; da je tužitelj dana 04.02.1986. godine ispostavio tuženom i obračune klizne skale od 23.01.1986. godine u ukupnom iznosu od 193.014.056,00 dinara, koje tuženi nije prihvatio; da su na okolnosti iz tužbenog zahtjeva saslušani svjedoci M.Đ., Z.Đ., M.P. i L.B., te direktor tužitelja B.B., te da iz njihovih izjava proizlazi da je tužitelj uveden u posao u novembru 1984. godine, da je o izvršenim radovima uredno vodio građevinski dnevnik, sačinjavao privremene situacije i blagovremeno ih dostavljao tuženom, koji ih je potpisao bez primjedbi, da je tužitelj kasnio sa izvođenjem radova do 26.12.1985. godine samo zbog vremenskih prilika u zimskom periodu i da je uz okončanu situaciju tužitelj izvršio i obračun razlike u cijeni, koju tuženi nije prihvatio; da je vještak finansijske struke Z.G. na prijedlog tužitelja sačinio nalaz i mišljenje od 16.10.2015. godine, kojom je razliku u cijeni utvrđenu od strane vještaka građevinske struke iskazao u DEM i KM, koristeći i obrazlažući robnu, deviznu i indeksnu klauzulu, uz konstataciju da je najobjektivnija devizna klauzula, računajući pokrivenost troškova materijala

uplaćenim avansom sa 35,27%, te uzimajući u obzir uplaćeni avans, tako da je za period od 17.10.1985. (dan zaključenja II aneksa ugovora) do 25.11.1985. godine (ugovoreni rok za završetak radova) utvrdio da razlika u cijeni radova iznosi 28.647.399,49 dinara, odnosno 177.044,12 KM.

Polazeći od prednjih činjeničnih utvrđenja prvostepeni sud je zaključio da tužitelju ne pripada pravo na primjenu klizne skale saglasno odredbi člana 397. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu: ZOO), da bi tužitelju kao izvođaču radova, pod uslovima propisanim odredbom člana 637. ZOO, pripadalo pravo na razliku u cijeni za period od zaključenja aneksa I ugovora, odnosno od 17.06.1985. godine, (ali da je postavio zahtjev za period od 17.10.1985. godine), do isteka ugovorenog roka završetka radova 25.11.1985. godine, da iz provedenih dokaza proizilazi da je za ugovoreni period za izvođenje radova od novembra 1984. do novembra 1985. godine došlo do povećanje cijena za više od 10%, da ugovorene fiksne cijene radova ne utiču na odluku suda u smislu člana 637. ZOO, da se ne mogu prihvatiti tvrdnje tuženog da je uplatom avansa pokriven trošak nabavke materijala, jer je vještak građevinske struke utvrdio da je navedenim uplatama avansa tužitelj mogao da pokrije troškove materijala u procentu od 35,27%, za koji iznos je sud i umanjio izračunatu razliku u cijeni, te je pozivom na odredbu člana 637. ZOO, usvojio tužbeni zahtjev.

Odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv prvostepene presude drugostepeni sud je pošao od nespornih činjenica da je ukupno ugovorena cijena radova na dan zaključenja aneksa II ugovora 17.10.1985. godine iznosi 386.696.812,00 dinara i da 10% od toga iznosi 38.669.681,20 dinara, te da rast cijena, po nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke od 16.10.2015. godine, za period od 17.10.1985. godine (prema tom datumu tužitelj je opredijelio period rasta cijena i zadatak vještaka) do ugovorenog roka za završetak radova 25.11.1985. godine, iznosi 28.647.399,49 dinara, odnosno 177.044,12 KM. Na temelju toga je zaključio da tužitelj izvedenim dokazima nije dokazao da su cijene radova u konkretnom periodu rasle preko 10% i da stoga nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 637. ZOO da se tužitelju prizna zahtijevana razlika u cijeni. Stoga je usvojio žalbu tuženog i preinačio prvostepenu presudu kao u izreci osporene presuda.

Pobijana drugostepena presuda je pravilna i zakonita.

Odredbom člana 630. stav 1. ZOO propisano je da je ugovor o građenju ugovor o djelu kojim se izvođač obavezuje da prema određenom projektu sagradi u ugovorenom roku određenu građevinu na određenom zemljištu, ili da na takvom zemljištu, odnosno na već postojećem objektu izvrši kakve druge građevinske radove, a naručilac se obavezuje da mu za to isplati određenu cijenu.

Prema odredbi člana 637. ZOO, ako je ugovoreno da se cijena radova neće mijenjati u slučaju da se poslije zaključenja ugovora povećaju cijene elemenata, na osnovu kojih je ona određena, izvođač može, i pored ovakve odredbe ugovora, zahtijevati izmjenu cijene radova ako su se cijene elemenata povećale u tolikoj mjeri da bi trebalo da cijena radova bude veća za više od deset procenata (stav 1.), ali i u ovom slučaju izvođač može zahtijevati samo razliku u cijeni koja prelazi deset procenata, osim ako je do povećanja cijena elemenata došlo poslije njegovog dolaska u docnju (stav 2.). Navedena zakonska odredba dozvoljava da cijena radova bude povećana i u slučajevima kada je ugovorena fiksna cijena, tako da se prema ovoj odredbi pravo izvođača na razliku u cijeni ne može ugovorom isključiti, odredba ugovora o nepromjenjivosti cijena ima ograničen učinak, pa izvođač i pored tako ugovorene klauzule ima

pravo zahtijevati razliku u cijeni koja prelazi deset posto od ugovorene vrijednosti radova, ako su se cijene elemenata povećale u tolikoj mjeri da bi trebalo da cijena radova bude veća za više od deset posto, osim ako je do te razlike došlo poslije njegovog dolaska u docnju.

U konkretnom slučaju predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tuženi isplati razliku u cijeni izvedenih radova po osnova ugovora o građenju i njegovih aneksa, koje su parnične stranke zaključile u skladu sa odredbom člana 630. ZOO, a koju je tužitelj zahtijevao za period od 17.10.1985. (dan zaključenja II aneksa ugovora) do 25.11.1985. godine (ugovoreni rok za završetak radova). Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je vještak finansijske struke Z.G. po nalogu tužitelja utvrdio da razlika u cijeni radova za taj period iznosi 28.647.399,49 dinara, odnosno 177.044,12 KM, a tužitelj je u skladu sa tim opredijelio svoj zahtjev po tom osnovu na iznos od 177.044,12 KM.

Tokom postupka nije bilo sporno da je ukupna ugovorena cijena radova na dan zaključenja aneksa II ugovora 17.10.1985. godine iznosila 386.696.812,00 dinara (nesporno je da je tuženi tu cijenu platio tužitelju), pa 10% od ugovorene vrijednosti radova iznosi 38.669.681,20 dinara, kako pravilno zaključuje drugostepeni sud u osporenoj presudi. Prema nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke rast cijena za period od 17.10.1985. godine do ugovorenog roka završetka radova na dan 25.11.1985. godine, izračunat prema prijedlogu tužitelja, iznosi 28.647.399,49 dinara, odnosno 177.044,12 KM, što je nesumnjivo manje od 10 % od ukupno ugovorene vrijednosti radova. Tužitelj je na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja opredijelio tužbeni zahtjev tražeći na ime razlike u cijeni iznos od 177.044,12 KM, iako izvedenim dokazima u ovoj parnici nije dokazao da su cijene radova porasle preko 10% od ugovorene vrijednosti radova i da su ispunjeni uslovi da mu se prizna rast cijena preko 10% u smislu odredbe člana 637. ZOO.

Kod takvog stanja stvari, suprotno tvrdnji revidenta, drugostepeni sud je pravilnom primjenom odredbe člana 637. ZOO odbio tužbeni zahtjev tužitelja.

Kako tužbeni zahtjev tužitelja nije osnovan iz naprijed navedenih razloga, neutemeljen je revizioni prigovor da je drugostepeni sud, donoseći osporenu presudu i cijeneći izvedene dokaze bez održavanja rasprave, počinio povredu odredaba parničnog postupka iz člana 217. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), budući da su relevantne činjenice za utvrđenje neosnovanosti zahtjeva u ovoj parnici bile nesporne (ukupno ugovorena cijena radova 386.696.812,00 dinara bila je nesporna tokom postupka, a razliku u cijeni koju je našao vještak finansijske struke u iznosu od 28.647.399,49 dinara, odnosno 177.044,12 KM, tužitelj je učinio nespornom kada je u skladu sa tim nalazom opredijelio tužbeni zahtjev), pa ocjena izvedenih dokaza koju je vršio drugostepeni sud nije bila od uticaja na pravilnost odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva. Slijedom navedenog neosnovani su i paušalni i prigovori da je drugostepeni sud počinio povredu odredaba parničnog postupka iz članova 4., 8., 101., 118., 126. i 128. ZPP.

Bez osnova je i revizionarna tvrdnja tužitelja da je o predmetu spora trebalo suditi primjenom odredbe člana 636. ZOO, zbog toga što se uslovi za povećanje cijene radova propisani ovom zakonskom odredbom odnose na ugovore u kojima nije ugovorena fiksna cijena, koju su parnične stranke ugovorile spornim ugovorom i njegovim aneksima.

Parnične stranke su odredbom člana 12. stav 3. osnovnog ugovora ugovorile primjenu klizne skale pod uslovom da do produžetka ugovorenog roka građenja dođe bez krivice izvođača radova, dakle bez krivice tužitelja. Tužitelj izvedenim dokazima nije dokazao svoju

tvrdnju da je do kašnjenja u izvršenju radova i do produžetka ugovorenog roka građenja došlo krivicom tuženog, zbog neizvršenja njegovih ugovornih obaveza koje se odnose na blagovremeno pribavljanje odobrenja za građenje, uplatu ugovorenog avansa i obezbjeđenja ugovorenog instrumenta obezbjeđenja plaćanja. Stoga je, suprotno tvrdnji revidenta, pravilan zaključak drugostepenog suda tužitelju ne pripada ni pravo na primjenu klizne skale, saglasno odredbi člana 397. ZOO.

Neutemeljeni su revizioni prigovori da je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada u ovoj pravnoj stvari nije sudio primjenom Uzansi o građenju. Naime, ugovorne strane spornim ugovorom nisu ugovorile primjenu Uzansi o građenju, niti iz drugih okolnosti proizlazi da su njihovu primjenu htjele. Odredbom člana 21. stav 2. ZOO propisano je da se na obligacione odnose primjenjuju uzanse, ako su strane u obligacionim odnosima ugovorile njihovu primjenu ili ako iz okolnosti proizlazi da su njihovu primjenu htjele, a odredbom člana 1107. stav 1. istog zakona propisano je da se odredba opštih ili posebnih uzansi kojom se utvrđuje pretpostavka da su ugovorne strane pristale na primjenu uzansi, ukoliko ih nisu ugovorom isključile, neće primjenjivati poslije stupanja na snagu ovog zakona. Stoga je, suprotno tvrdnji revidenta, drugostepeni sud pravilno zaključio da se kao mjerodavan propis za rješavanje ovog spora ne mogu se primijeniti Uzanse o građenju, već relevantne odredbe ZOO.

Imajući u vidu navedeno proizlazi da pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom tužitelja, odnosno na koje pazi ovaj sud po službenoj dužnosti. Radi toga je o reviziji tužitelja odlučeno kao u izreci, a temeljem odredbi člana 248., u vezi sa članom 241., te članom 456. a) ZPP.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić